

Ukrainian universities in times of dramatic uncertainty]. Retrieved from: <http://eadnurt.diit.edu.ua/jspui/handle/123456789/11914> [in Ukrainian].

Rostovtsev, S. S. (2015). Komunikaatsiina skladova internet-marketynhu v bibliotechno-informatsiinii sferi [Communication component of Internet marketing in the field of library and information]. *Visnyk KhDAK. Kharkiv*, 45, 189–195 [in Ukrainian].

Spanchak, T. (2021). Dystantsiina robota v umovakh karantynu [Remote work in quarantine]. *Bibliotechnyi forum: istoriia, teoriia i praktyka*, 1 (23), 38–40 [in Ukrainian].

Tereshchenko, N. M. (2020). Features of the work of libraries in quarantine: a review of domestic and international experience. *Intehrovani komunikatsii*, 1 (9) [in Ukrainian].

Yavorska, T. M. (2019). Profesiina pidhotovka bibliotechnykh fakhivtsiv u konteksti rozvytku informatsiinoho suspilstva [Professional training of librarians in the context of information society development]. *Zbirnyky naukovykh prats profesorsko-vykladatskoho skladu DonNU imeni Vasylia Stusa*, 133–134 [in Ukrainian].

Yavorska, T. M. (2020). Tsyfrovi trendy rozvytku bibliotek v informatsiinomu suspilstvi [Digital trends in library development in the information society]. *Informatsiia ta sotsium*, 58–60 [in Ukrainian].

Begum, D., & Elahi, M. H. (2022). Digital library services to support online learning amid COVID-19: a study of a private university library in Bangladesh *Digital Library Perspectives* [in English].

Cuaton, G. P. (2020). Philippine Higher Education Institutions in the Time of COVID-19 pandemic). *Revista romaneasca pentru educatie multidimensionala*, 12 (1), 61–70 [in English].

Dahm, J. J., & Reese, J. G. (2021). Sharing electronically and accessibly in library-led instruction. *Journal of the Medical Library Association*, 109 (4), 690–692 [in English].

Fruehan, P., & Hellyar, D. (2021). Expanding and improving our library's virtual chat service / discovering best practices when demand increases *Information Technology and Libraries*, 40 (3) [in English].

Herrero-Diz, P., & López-Rufino, C. (2021). Libraries fight disinformation: An analysis of online practices to help users' generations in spotting fake news *Societies*, 11 (4), 133 [in English].

Hosoi, M., Reiter, L., & Zabel, D. (2021). Reshaping perspectives on flexible work: The impact of covid-19 on academic library management, 21 (4), 695–713 [in English].

Steele, J. E. (2021). The role of the academic librarian in online courses: A case study. *Journal of Academic Librarianship*, 47 (5), 102384 [in English].

Should, J. D., & Blackwood, E. K. (2022). Virtual Undergraduate Internships: One COVID-19 Side Effect THAT Academic Libraries, 22 (1), 81–91 [in English].

УДК 378.013.2

Василенко Валерія Юріївна
кандидат наук із соціальних комунікацій,
старший викладач кафедри інформаційних систем управління
Донецького національного університету імені Василя Стуса,
м. Вінниця
v.vasilenko@donnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-2370-5615>

КОНЦЕПЦІЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Мета дослідження. Представити механізми підвищення ефективності процесів інформаційного забезпечення у ЗВО через упровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для реалізації освітніх функцій. *Методологія дослідження* базується на застосуванні загальнонаукових та спеціальних методів пізнання, зокрема аналізу, синтезу, логічного методу,

моніторингу та методу візуалізації результатів дослідження. *Наукова новизна.* Визначено особливості реалізації інформаційної діяльності у межах надання освітніх послуг із можливістю задоволення інформаційних потреб здобувачів вищої освіти, представлено механізми підвищення ефективності процесів інформаційного забезпечення у ЗВО через упровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для реалізації освітніх функцій, а саме: механізм підвищення кваліфікації науково-педагогічного та навчально-допоміжного персоналу; механізм впровадження очно-дистанційної форми навчання; механізм контролю якості інформаційного забезпечення. *Висновки.* Розглянуто типовий функціональний пакет Microsoft Office 365. Розроблено концепцію вдосконалення освітнього процесу закладу вищої освіти. В основу концепції покладено три механізми: підвищення кваліфікації науково-педагогічного та навчально-допоміжного персоналу, механізм провадження очно-дистанційної форми навчання та контроль якості інформаційного забезпечення. У процесі реалізації концепції запропоновано впровадження платформи дистанційної освіти та її інтеграцію з наявною освітньою інформаційною системою ЗВО.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, заклад вищої освіти, інформаційно-комунікаційні технології освітнього процесу, корпоративний портал Microsoft Office 365.

Vasylenko Valeriia,
PhD in Social Communication,
Senior Lecturer of the department of management information systems
of Vasyl' Stus Donetsk National University,
Vinnystia

THE CONCEPT OF IMPROVING THE MODERN EDUCATIONAL PROCESS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

The aim of the present article is to present mechanisms to increase the efficiency of information support processes in the free economic zone through the introduction of modern information and communication technologies for the implementation of educational functions. *The methodology* of the research is based on the general scientific and special methods of cognition such as analysis, synthesis, logical method, monitoring and the method of visualization of the research results. *The scientific novelty.* The peculiarities of realization of information activity within the framework of providing educational services with the possibility of satisfying information needs of higher education seekers are determined. Mechanisms for improving the efficiency of information support processes in the university due to the introduction of modern information and communication technologies for the implementation of educational functions are presented, namely: mechanism for improving the skills of scientific and pedagogical and teaching and support staff; mechanism for introducing full-time and distance learning; information quality control mechanism. *Conclusions.* A typical Microsoft Office 365 functional package is considered. The concept of improving the educational process of higher education institutions has been developed. The concept is based on three mechanisms: professional development of scientific and pedagogical and teaching and support staff, the mechanism of full-time and distance learning and quality control of information support. In the process of implementing the concept, the introduction of a distance education platform and its integration with the existing educational information system of the university is proposed.

Keywords: information support, higher education institution, information and communication technologies of the educational process, Microsoft Office 365 Enterprise Portal.

Актуальність дослідження. Сьогодні можна констатувати той факт, що інформація та її подальше створення, накопичення, передача, обробка та використання, стає основним продуктом

споживання суспільства. Тому на перше місце виходить необхідність забезпечення процесу інформатизації в усіх сферах людської діяльності, зокрема і у сфері освіти.

Освітній процес закладів вищої освіти (ЗВО) в таких умовах характеризується наростаючими об'ємами інформації та зміною її ролі, все більшою кількістю та інтенсивністю використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які для сучасної людини вже є об'єктивною реальністю.

Успішне протистояння викликам інформаційного суспільства та потреба синтезу новітніх стратегій розвитку українських ЗВО потребує здійснення комплексного підходу до вивчення понять «інформаційне забезпечення, ІКТ освітнього процесу» та розробки механізмів підвищення ефективності процесів інформаційного забезпечення в сучасних умовах розвитку.

Аналіз останніх публікацій. Питання вдосконалення освітнього процесу у закладах вищої освіти з урахуванням аспекту інформатизації розглядається в роботах вітчизняних і зарубіжних авторів.

Олена Хмельницька та Лариса Ткаченко у своїх дослідженнях [Хмельницька О. С., Ткаченко Л. В., 2021] акцентують на необхідності вдосконалення цифрової компетентності (медіаінформаційна грамотність, онлайн-комунікації, технічний та споживацький компоненти) та виокремлюють сучасні засоби, зокрема інтерактивні, інформаційно-комп'ютерні, мультимедійні та хмарні технології, гейміфікацію тощо, які передбачають застосування певних методів та форм під час організації освітнього процесу.

Інша група авторів [Остапюк Л. І., 2016] представляють особливості удосконалення навчального процесу на основі нової парадигми вищої освіти завдяки формуванню партнерських відносин викладача і здобувача, залучення студентів до організації навчального процесу, наділення їх низкою повноважень у керівництві власним навчанням.

Цікавим є дослідження Миколи Іващенко та Тетяни Бикової [Іващенко М. В., Бикова Т. Б., 2018], які розглядають змішане навчання як перспективний інноваційний шлях удосконалення вітчизняної освіти: від технології МООС до біометрії.

Ștefan Vlăduțescu [Vlăduțescu Ș., 2013] аналізує використання соціальних мереж як основу соціокомунікаційної діяльності, а Janet Fulk [Fulk J., 1993] визначає використання сучасних комунікаційних технологій у соціальній діяльності суспільства.

Згадані автори досліджують широкий спектр питань із зазначеної тематики, проте не до кінця дослідженим є розкриття механізмів забезпечення підтримки процесу вдосконалення освітнього процесу ЗВО, що і визначило мету цього дослідження.

Мета дослідження – представлення механізмів підвищення ефективності процесів інформаційного забезпечення у ЗВО завдяки впровадженню сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для реалізації освітніх функцій.

Виклад основного матеріалу. Під час аналізу особливостей економічного зростання в сучасних умовах слід враховувати, що з розвитком ІКТ розширюються можливості координування бізнес-процесів різних сфер діяльності, чому сприяє перехід до інтеграції, уніфікації та стандартизації. Інформаційне забезпечення є основою розробки всього комплексу засобів інформаційних технологій, визначаючи організаційне, технічне і програмне забезпечення.

Інформаційне забезпечення – це система концепцій, методів і засобів, призначених для забезпечення користувачів (споживачів) інформацією [Махарамли В., Хамитова К., 2022].

Досвід зарубіжних країн показує те, що під час формування державної інформатизації проблему забезпечення інформацією всіх людей в усіх сферах суспільства необхідно ставити на такий самий рівень, як і інші важливі проблеми, пов'язані з медициною та освітою.

Для того, щоб підвищити якість життя, створити достатньо можливостей для задоволення потреб населення, вільного розвитку особистості, щоб забезпечити Україні конкурентоспроможність в економічному розвитку, слід досягти максимальної досконалості в інформаційній сфері [Царенко О. М., 2004].

Наразі в Україні відбувається становлення нової системи освіти, орієнтованої на входження у світовий інформаційно-освітній простір. Цей процес ініціює:

- вдосконалення механізмів управління системою освіти;

- створення систем навчання, орієнтованих на задоволення потреби високоякісних освітніх послуг у суспільства і особистості;

- створення умов навчання, за яких учні могли б розкрити свої можливості, підготуватися до життя у високотехнологічному конкурентному світі.

Ключовим фактором вирішення поставлених завдань є розвиток інформаційно-освітнього середовища, яке вважається важливим чинником, що забезпечує необхідну якість і доступність освіти та надає необхідні умови для розвитку всіх суб'єктів освітнього процесу.

Для вирішення цих завдань необхідно створення технічних і технологічних умов, які дадуть можливість учасникам навчального процесу отримати ефективний доступ до джерел достовірної інформації, широко використовувати нові електронні освітні ресурси та допомогу у процесі навчання, зокрема дистанційного [Чупрова Л. В., 2022].

Інформаційну діяльність у межах надання освітніх послуг у цьому дослідженні будемо пов'язувати насамперед із можливістю задоволення інформаційних потреб здобувачів вищої освіти.

Отже, для вдосконалення освітнього процесу закладу вищої освіти шляхом ефективного задоволення інформаційних потреб здобувачів вищої освіти у роботі запропонована така концепція (рис. 1):

Основними компонентами розробленої концепції вдосконалення освітнього процесу ЗВО є такі блоки:

- учасники освітнього процесу: ректорат, навчальна частина, деканати та ін. (блок 1);
- функціональний пакет Microsoft Office 365 та його основні складники (блок 2);
- платформа дистанційної освіти, яка є основою концепції (блок 3);
- механізми вдосконалення освітнього процесу ЗВО (блоки 4–6);
- основа бізнес-процесу освіти (блок 7);
- корпоративний вебсайт ЗВО (блок 8);
- споживачі інформації (блок 9).

Заклад вищої освіти насамперед повинен бути орієнтований на надання високого рівня знань шляхом роботи, узгоджених дій і зусиль його висококваліфікованого персоналу (блок 1).

Типовий функціональний пакет Microsoft Office 365 для закладів вищої освіти є безкоштовним, він містить:

- електронну пошту – сервіс Microsoft Outlook, що об'єднує функції поштового клієнта, органайзера, календаря, планувальника завдань, записника і менеджера контактів;
- сховище даних OneDrive для зберігання і спільного користування файлами;
- Skype for Business – засіб для проведення вебконференцій, онлайн-спілкування з аудіо- й відео-підтримкою, можливістю спільного використання віртуальної дошки, робочого столу;
- Office Web Apps – можливість створення й редагування документів, таблиць, презентацій (онлайн Word, Excel, PowerPoint);
- Microsoft Teams дає змогу створювати спільне робоче середовище, у якому будуть спільний чат для спілкування, файлообмінник та інші корпоративні програми (наприклад, словник);
- Microsoft Stream є корпоративною відеослужбою, за допомогою якої викладачі й студенти можуть ділитися відеороликами один з одним, роблячи це безпечно; посилатися на конкретні моменти відео та коментувати їх;
- загальнодоступний вебсайт SharePoint – функції розроблення й редагування власних вебсайтів без додаткової сплати;
- сайти груп – можливість створення сайтів груп, клубів (зокрема навчальних) зі спільним доступом до необхідних файлів і документів та ін. (блок 2) [Microsoft 365 Education, 2022].

Офіційне віртуальне представництво ЗВО в мережі Інтернет реалізується через корпоративний вебсайт (блок 8).

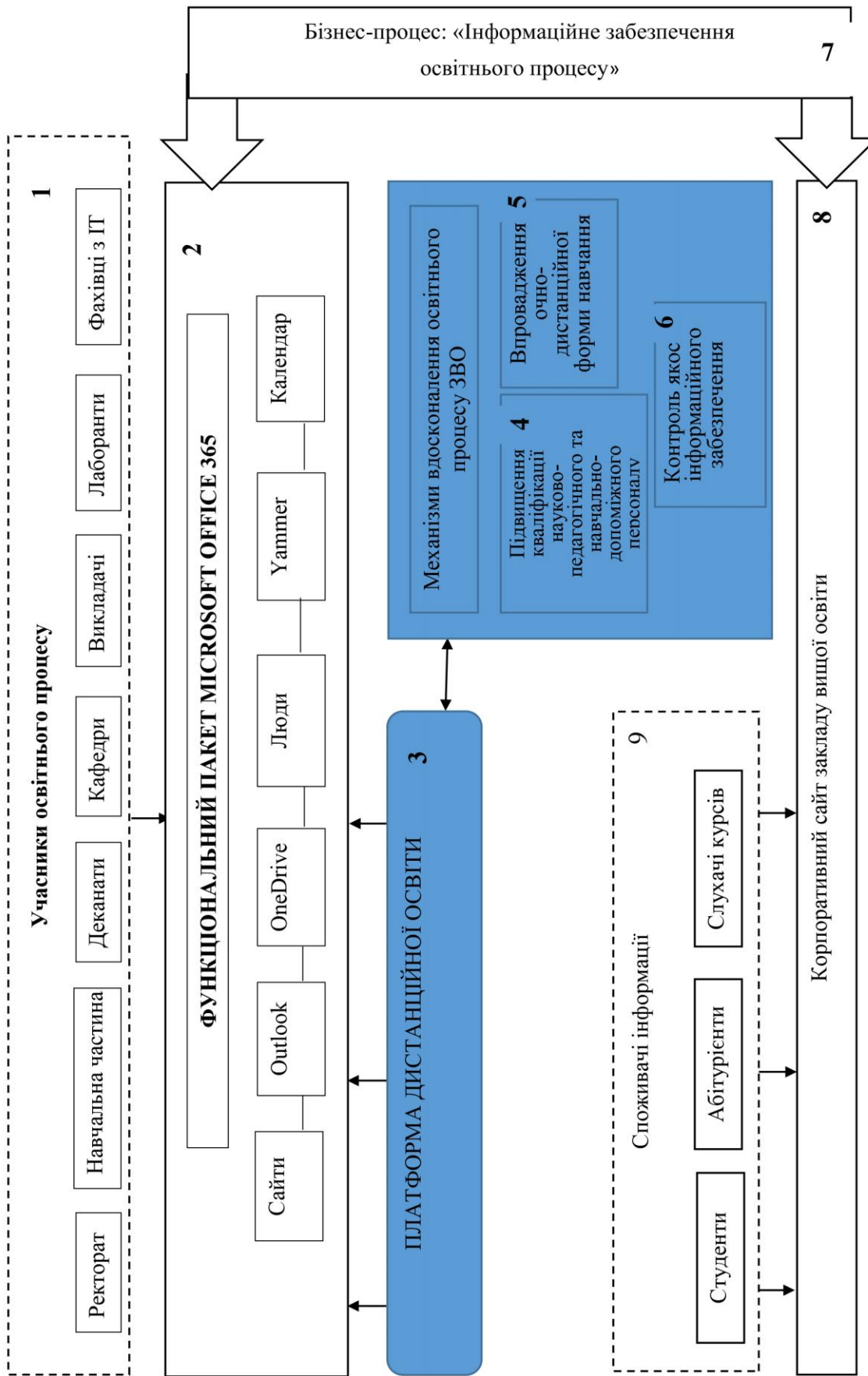

Рис. 1 – Концепція вдосконалення освітнього процесу ЗВО

Корпоративний сайт є ефективним інструментом:

- просування ЗВО на ринку освітніх послуг;
- спілкування з іншими ЗВО та представниками цільової аудиторії (блок 9);
- формування іміджу університету;
- зберігання інформації (баз даних тощо);
- інтеграції всіх структур і підрозділів організації;
- взаємодії співробітників.

Основним завданням корпоративної політики стає цілеспрямоване використання цього інструменту для формування і розвитку організаційної культури, що відповідає параметру «ефективна для цієї організації».

Для реалізації зазначеної концепції в рамках представленої системи існують такі механізми:

механізм 1. Підвищення кваліфікації науково-педагогічного та навчально-допоміжного персоналу (блок 4);

механізм 2. Впровадження очно-дистанційної форми навчання (блок 5);

механізм 3. Контроль якості інформаційного забезпечення (блок 6).

Механізми 1–3 забезпечують підтримку процесу вдосконалення освітнього процесу ЗВО, а також оперативне впровадження сучасної платформи дистанційної освіти в інтеграції з Microsoft Office 365 без труднощів.

Розглянемо дію кожного з механізмів забезпечення підтримки процесу вдосконалення освітнього процесу ЗВО.

Механізм підвищення кваліфікації педагогічного та навчально-допоміжного персоналу. Сьогодні проблема освіти загалом – це проблема не технологій, а людини, викладача, який приходить в аудиторію. Тому головний напрям у системі освіти має бути насамперед спрямований на підвищення кваліфікації науково-педагогічного персоналу з метою впровадження сучасних освітніх інформаційних технологій у їх повсякденну роботу зі здобувачами. Поєднавши педагогічну освіту і освіту в галузі нових інформаційних технологій, можна буде забезпечити прорив у створенні нового освітнього середовища.

Механізм впровадження очно-дистанційної форми навчання. Ефективне поєднання дистанційних і очних форм навчання – одна з найважливіших умов дистанційної освіти. Особливістю цього механізму є зміна технологій виводу і подання знань здобувачу з лекційної форми на самостійну форму вивчення з розвиненими діалоговими процедурами спілкування. Це приводить до фактичного (а не формального) збільшення обсягу самостійної роботи здобувача і відповідного жорсткого контролю ступеня вивчення здобувачем поданого матеріалу за умов суворого дотримання технології навчання викладачем.

Механізм контролю якості інформаційного забезпечення. Під час організації та впровадження дистанційного навчання в систему освіти виникає проблема оцінки ефективності дистанційної освіти, порівняно з традиційною освітою.

Розвиток і розширення використання освітніх ІТ безпосередньо пов'язані з проблемою вимірювання ефективності навчання. Визначення ефективності будь-якого методу, технології навчання включає вимірювання досягнутого результату витрат матеріальних ресурсів і часу на його досягнення.

Впровадження інформаційних технологій впливає на якість і зміст освіти. Цей механізм контролю якості інформаційного забезпечення дає змогу розробити стандарт якості, який ведеться в таких напрямках:

- процес підбору викладачів та підготовка їх до онлайн-викладання;
- постійна перепідготовка та підтримка викладачів;
- організація студентських служб для дистанційного навчання;
- необхідність стандартизації курсів дистанційного навчання;
- сертифікація навчальних закладів у системі дистанційного навчання.

У межах запропонованої концепції обґрунтовано важливість сучасних інформаційних технологій для вдосконалення освітнього процесу ВНЗ. Описаний компонент концепції представлений платформою дистанційного навчання (блок 3).

Використання платформи дистанційної освіти для вдосконалення освітнього процесу розкривається через три взаємопов'язані частини:

1. З погляду освітнього процесу сучасна інформаційно-освітня система (ІОС) – це відкрита педагогічна система (підсистема), спрямована на формування творчої інтелектуально і соціально розвиненої особистості.

2. З погляду системної інтеграції ІКТ в педагогічну систему університету інформаційно-освітнє середовище освітньої установи – спеціально організований комплекс компонентів, який включає:

- банк інформаційних освітніх ресурсів;
- сукупність технологічних засобів інформаційних та комунікаційних технологій: комп'ютери, інше ІКТ-обладнання, комунікаційні канали;
- систему сучасних педагогічних технологій, що забезпечують навчання в сучасному інформаційно-освітньому середовищі.

3. З погляду кадрового забезпечення ефективно використання інформаційно-освітнього середовища означає компетентність співробітників освітньої установи у вирішенні професійних завдань із застосуванням ІКТ.

Таке розуміння дає змогу виділити три групи проблем, вирішення яких може забезпечити реалізацію концепції удосконалення навчального процесу.

Перша група проблем пов'язана з організацією інноваційної діяльності в межах відкритої педагогічної системи в умовах ІКТ-насиченого середовища:

- невключеність значної частини освітніх організацій в інформаційний простір українського суспільства;
- недостатній рівень культури мережевої взаємодії по горизонталі і по вертикалі в сучасній освітній та управлінській практиці;
- відсутність технологій проектування і створення різноманітних ресурсів, необхідних для побудови траєкторій формування та розвитку творчої інтелектуально і соціально розвиненої особистості.

Друга група проблем пов'язана з ефективним використанням інформаційно-комунікаційних технологій у сфері освіти і становить комплекс проблем, серед яких:

- брак досвіду практичної діяльності, методики доцільного добору та використання електронних освітніх ресурсів (ЕОР) в освітньому процесі;
- епізодичний характер використання інформаційно-комунікаційних технологій та електронних освітніх ресурсів;
- відсутність системного підходу до питання проектування та розвитку освітньої інфраструктури.

Третя група проблем полягає в тому, що розвиток інформаційно-телекомунікаційних технологій приводить на певному етапі до формування ІКТ-насиченого освітнього середовища, яке не тільки створює нові механізми професійного розвитку та особистісного зростання викладачів, а й висуває підвищені вимоги до ІКТ-компетентності педагога. В умовах повсюдного підключення освітніх організацій до мережі Інтернет, створення ресурсної бази і великих сховищ баз даних, появи в ЗВО різноманітних засобів комп'ютерної техніки, цифрового обладнання виникає завдання забезпечення випереджувального розвитку і безперервного методичного супроводу з метою професійного та особистісного зростання педагога [Гладких Г. В., Шарова Т. М., 2020].

Висновки. Отже, запропонована в межах дослідження концепція вдосконалення освітнього процесу ЗВО з використанням хмарних інформаційно-комунікаційних технологій Microsoft Office у симбіозі з платформою дистанційного навчання дасть можливість:

- послуговатися більшою кількістю ресурсів, завантажувати у хмарні сховища готові файли, а також створювати їх безпосередньо в середовищі, до того ж можливе використання посилань на каталоги та вебсторінки;

- організувати середовища інтерактивного спілкування за інтересами;
- проводити обговорення та диспути, спільну творчу діяльність зі створення інтелектуального продукту;
- здійснювати контроль знань: завдання, опитування, тести, лекції, семінари;
- диференціювати роботу зі студентами у групах за спеціальностями, за рівнем підготовленості;
- здійснювати постійний моніторинг усіх дій студентів;
- здійснювати інформування про майбутні події;
- охопити більшу кількість студентів, поліпшити результати навчальної діяльності;
- забезпечити доступність дистанційної освіти за мінімальних витрат.

Наукова новизна. Визначено особливості реалізації інформаційної діяльності у межах надання освітніх послуг із можливістю задоволення інформаційних потреб здобувачів вищої освіти, представлено механізми підвищення ефективності процесів інформаційного забезпечення у ЗВО через упровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для реалізації освітніх функцій, а саме: механізм підвищення кваліфікації науково-педагогічного та навчально-допоміжного персоналу; механізм впровадження очно-дистанційної форми навчання; механізм контролю якості інформаційного забезпечення.

Список використаних посилань

Гладких Г. В., Шарова Т. М. Організація самостійної діяльності здобувачів вищої освіти засобами ІКТ. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 69. С. 70–74.

Економіка розвитку: підручник / О. М. Царенко, Н. О. Бей, І. І. Д'яконова, І. В. Сало. Суми: Університетська книга, 2004. 590 с.

Іващенко М. В., Бикова Т. Б. SWOT-аналіз процесу впровадження змішаного навчання в закладах вищої освіти. *Open educational e-environment of modern University*. 2018. № 5. С. 108–115.

Махарамли В., Хамитова К. Роль інформаційно-комунікаційних технологій в інноваційній економіці. URL: http://www.rusnauka.com/11_NPE_2012/Economics/14_106484.doc.htm (дата звернення: 10.05.2022).

Остапук Л. І., Тимошенко І. О., Савичук А. О. Удосконалення освітнього процесу в університеті з врахуванням сучасної парадигми вищої освіти. *Клінічна та експериментальна патологія*. 2016. № 2 (56). С. 104–107.

Хмельницька О. С., Ткаченко Л. В. Шляхи вдосконалення цифрової компетентності майбутніх педагогів під час організації освітнього процесу у закладі вищої освіти. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. 2021. № 1. С. 89–94.

Чупрова Л. В. Інформаційні технології в освіті. URL: <http://physics.herzen.spb.ru/teaching/materials/gosexam/b25.htm> (дата звернення: 12.05.2022).

Fulk J. Social Construction of Communication Technology. *The Academy of Management Journal*. 1993. Vol. 36, № 5. P. 921–950.

Microsoft 365 Education. URL: <https://www.microsoft.com/uk-ua/education/buy-license/microsoft365/default.aspx> (date of treatment: 13.05.2022).

Vlăduțescu Ș. Communicational Basis of Social Networks. *International Journal of Management Sciences and Business Research*. 2013. Vol. 2, № 8. P. 1–5.

References

Chuprova, L. V. *Informatsiini tekhnologii v osviti* [Information technologies in education]. Retrieved from: <http://physics.herzen.spb.ru/teaching/materials/gosexam/b25.htm> [in Ukrainian].

Fulk, J. (1993). Social Construction of Communication Technology. *The Academy of Management Journal*, 36 (5), 921–950 [in English].

Hladkykh, H. & Sharova, T. (2020). Orhanizatsiia samostiinoi diialnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity zasobamy IKT [Organization of individual activities of higher education applicants with the using of informational and communicational technologies]. *Pedagogy of creative personality formation in higher and general education schools*, 69, 70–74 [in Ukrainian].

Ivashchenko, M. V. & Bykova T. B. (2018). SWOT-analiz protsesu vprovadzhennia zmishanoho navchannia v zakladakh vyshchoi osvity [Swot-analysis of the implementation of blended learning in institutuins of higher education]. *Open educational e-environment of modern University*, 5, 108–115 [in Ukrainian].

Khmeinytska, O. S. & Tkachenko, L. V. (2021). Shliakhy vdoskonalennia tsyfrovoy kompetentnosti maibutnikh pedahohiv pid chas orhanizatsii osvitnoho protsesu u zakladi vyshchoi osvity [Ways of improving futureteachers' digital competence while organizing the educational process atanestablishment ofhigher education]. *Bulletin of Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytsky*, 1, 89–94 [in Ukrainian].

Maharamli, V. & Khamitova, K. *Rol informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii v innovatsiinii ekonomitsi* [The role of information and communication technologies in the innovation economy]. Retrieved from: http://www.rusnauka.com/11_NPE_2012/Economics/14_106484.doc.htm [in Ukrainian].

Microsoft 365 Education. Retrieved from: <https://www.microsoft.com/uk-ua/education/buy-license/microsoft365/default.aspx> [in Ukrainian].

Ostapyuk, L. I. & Tymoshenko, I. O. & Cavichuk, A. O. (2016). Udoskonalennia osvitnoho protsesu v universyteti z vrakhuvanniam suchasnoi paradyhmy vyshchoi osvity [Improving the educational process at the university in modern paradigm of higher education]. *Clinical and experimental pathology*, 2 (56), 104–107 [in Ukrainian].

Tsarenko, O. M. & Bay, N. O. & Dyakonova, I. I. & Salo, I. V. (2004). *Ekonomika rozvytku* [Development economics]. Sumy: University book [in Ukrainian].

Vlăduțescu, Ș. (2013). Communicational Basis of Social Networks. *International Journal of Management Sciences and Business Research*, 2 (8), 1–5 [in English].

УДК 002: 004.01

Ковальська Леся Андріївна
доктор історичних наук, професор,
професор кафедри інформаційних систем управління
Донецького національного університету імені Василя Стуса
l.kovalska@donnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-1579-7708>

ЗАГАЛЬНОНАУКОВА І СОЦІОКОМУНІКАЦІЙНА МЕТОДОЛОГІЯ ВИВЧЕННЯ ДОКУМЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ

У статті запропоновано і актуалізовано прикладні аспекти методологічної схеми дослідження документно-інформаційного ресурсу. Наголошено, що науково-методологічне осмислення комплексу документів конкретного дослідження відбувається концептуально, з узагальненим світобаченням, з використанням напрацювань філософії історії, яка охоплює онтологічні питання історичного процесу, а також гносеологічні та логіко-методологічні проблеми науки. Документознавче дослідження проблеми ґрунтується на документних джерелах, які зберігають інформацію про минуле та дають можливість побачити події і процеси, осмислити інформаційні відомості, трансльовані у просторі та часі. *Метою роботи* є теоретичне обґрунтування механізмів упровадження загальнонаукових, загальноісторичних, спеціальних соціокомунікаційних методів та створення конструкту соціокомунікаційної інформаційно-аналітичної моделі дослідження документних ресурсів. *Методологія дослідження* передбачає використання методів аналізу